

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

DETALJPLAN FÖR DEL AV
Robsam 1:1, panncentral i Malmberget

HUR SAMRÅDET HAR BEDRIVITS

Detaljplaneförslaget daterat 2019-08-12 har varit på samrådsremiss under tiden 30 augusti till 20 september 2019.

Kungörelse har förts in i de lokala tidningarna NSD och Norrbottens Kuriren och anslagits på kommunens digitala anslagstavla inför samråd.

Handlingarna har skickats till samtliga sakägare samt berörda statliga och kommunala myndigheter för att samla in synpunkter. Handlingarna har även funnits tillgängliga för allmänheten på samhällsbyggnads- och teknikförvaltningen samt på kommunens hemsida (www.gallivare.se/detaljplan) under samrådstiden.

Ett samrådsmöte ägde rum den 11 september 2019 kl. 18:00 i Midnattsolssalen, Folkets hus, Gällivare. Medverkande gjorde representanter från samhällsbyggnads- och teknikförvaltningen, politiker, LKAB, Sweco samt ett 15-tal medborgare.

INKOMNA YTTRANDE

Följande yttranden har inkommit till och med 20 september 2019.

- Länsstyrelsen Norrbottens län, 2019-10-01
- Trafikverket, 2019-09-05
- Lantmäteriet, 2019-09-17
- Telia / Skanova Access AB, 2019-09-02
- Privatperson 1, 2019-09-12
- Privatperson 2 m.fl., 2019-09-20

SAMMANFATTNING AV ÄNDRINGAR I PLANHANDLINGAR

Med anledning av inkomna synpunkter under samrådsförfarandet har främst följande förändringar skett av *Detaljplan för del av Robsam 1:1, panncentral i Malmberget*, Gällivare kommun, daterad 2019-08-12.

Följande har förtydligats i planbeskrivningen:

- *Redogörelse av omgivningspåverkan*
- *Resonemang om trafikflöden*
- *Förtydligande av transport av avfall*
- *Förtydligande att det inte är möjligt att påbörja mark- och byggarbeten för tilltänkt panncentral ovan jord förrän år 2026*
- *Redogörelse av samhällsomvandlingen i Malmberget i sin helhet*

Följande har förtydligats i miljökonsekvensbeskrivningen:

- *Bedömning och redogörelse huruvida MKN vatten kan påverkas av ett genomförande av planen*
- *Resonemang och bedömning av planförslagets påverkan på riksintresse för kulturmiljö, särskilt inkluderat Malmbergets kyrka*
- *Bedömning av huruvida förändrade klimatförhållanden kan innebära risker för människor och miljön*
- *Redogörelse av samhällsomvandlingen i Malmberget i sin helhet*

Följande bestämmelser har justerats:

- [J₁] har kompletterats med Gruvindustri, dessförinnan och fram till år 2026 utgörs marken av allmän plats park

Övriga ändringar är främst redaktionella.

SAMRÅDSYTTRANDEN

Nedanstående är ett sammandrag av de inkomna yttrande som följs av kommentarer redovisade i kursiv stil. Yttrandena i sin helhet finns tillgängliga på kommunen, samhällsbyggnadsförvaltningen.

Trafikverket, enligt skrivelse 2019-09-05

Trafikverket har inget att erinra mot detaljplanen.

Kommentar: Samhällsbyggnads- och teknikförvaltningen noterar detta.

Telia / Skanova Access AB, enligt skrivelse 2019-09-02

Skanova har inget att erinra mot rubricerad plan. Det finns kopparkabel och kanalisation i och intill området. Om så önskas kan ledningarna skickas digitalt i dwg-format.

Kommentar: Samhällsbyggnads- och teknikförvaltningen noterar detta.

Länsstyrelsen Norrbotten, enligt skrivelse 2019-10-01

Länsstyrelsen tolkar planförslaget är avsikten att området ovan jord kommer att utgöra park såsom idag, fram till år 2026 och att panncentral och eventuellt andra gruvrelaterade anläggningar på marken kan uppföras därefter. Den planerade markanvändningen under mark (J₂) ska enligt planbeskrivningen kunna ske helt utan påverkan på markytan.

Länsstyrelsen konstaterar med utgångspunkt från bilden i planbeskrivningen som redogör köp och flytt av bostäder att omgivande bebyggelse ska vara avvecklad vid tidpunkten när området övergår till gruvindustri. Det blir därför lite oklart vilka närboende som avses på sid. 13 i planbeskrivningen som kan komma att störas under förändringen mot gruvindustri, eftersom det inte enligt planen ska finnas några boende i närheten, när gruvindustri kan inledas. Det som b.l.a. framgår av MKB sid. 18 ”Vid genomförandet av planförslaget finns fler boende i närheten..” kan tolkas som att planförslagets genomförande kan starta innan den tillfälliga markanvändningen för par upphör. Detta behöver förtydligas! Länsstyrelsen anser att det är mycket viktigt att gruvrelaterade åtgärder inom planområdet inte påbörjas innan markanvändningen övergår till gruvindustri, samt att tidplanen för avveckling av bebyggelsen följs.

Det är även av stor vikt av olika samhällsliga funktioner såsom vägunderhåll, belysning, VA-system m.m. upprätthålls så länge som boende finns i planområdets närhet.

När det gäller planerad verksamhet under jord anges att påverkan i omgivande bostadsmiljöer blir mycket begränsad. Länsstyrelsen anser att kommunen behöver utveckla resonemang avseende hur verksamheten planeras att genomföras och hur man säkerställer att ingen omgivningspåverkan i form av t.ex. buller, vibrationer eller seismisk påverkan kommer att uppstå.

Länsstyrelsen saknar även ett resonemang avseende omgivningspåverkan när planen är genomförd, dvs. när gruvverksamheten inträder. Hur kommer angränsade inte avvecklade områden att påverkas t.ex. av den körbara utrymningsvägen? Blir det mycket trafikrörelser, eller är det endast vid enstaka tillfällen vägen nyttjas? Vilken påverkan kan man förvänta sig från panncentralen?

I MKB och även i planbeskrivningen anges att MKN vatten kan påverkas något negativt. Länsstyrelsen tolkar det dock som att man åsyftar gruvverksamheten som helhet och inte specifikt påverkan från aktuell detaljplan. Länsstyrelsen önskar att kommunen förtydligar om MKN vatten kan påverkas pga. planens genomförande.

Vid bedömning av påverkan från hydrologiska förhållanden behöver man även beakta de förändringar som framtida klimatförändringar sannolikt kommer att innebära. För det aktuella området handlar det om ökade nederbördsmängder och förändrad karaktär vad gäller nederbörd och hydrologi. Planhandlingar behöver kompletteras i det avseendet. Bedömning behöver även göras huruvida förändrade klimatförhållanden skulle kunna innebära risker för människa och miljö.

Planområdet ingår i område av riksintresse för kulturmiljö. Beskrivningen av påverkan på riksintresse kulturmiljö är vag och ofullständig. Det anges att påverkan är begränsad, men hur, vilka uttryck inom riksintresset påverkas? Här bör även den kumulativa påverkan på riksintresset beaktas. Området och panncentralen blir också närmaste granne till Malmbergets kyrka som har ett så högt kulturhistoriskt värde att den har skydd i kulturmiljölagens 4 kap. 4 §. Hur kommer upplevelsen av kyrkan att påverkas?

Länsstyrelsen anser att det sätt kommunen valt att redovisa tillfällig markanvändningen på, inte är optimalt. För användningen [J₁] (gruvindustri) anges ingen tidpunkt när den inträder, vilket kan tolkas som att den gäller direkt. Det bör tydliggöras att marken *dessförinnan och fram till 2026 utgörs av allmän plats park*.

Prövningsgrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Under förutsättningar att kommunen förtydligar att genomförandet av gruvrelaterade åtgärder som påverkar boendes hälsa och säkerhet inte kommer att äga rum innan markanvändningen övergår till gruvindustri har inte Länsstyrelsen sådana invändningar mot planförslaget att ett beslut att anta detaljplanen behöver prövas enligt 11 kap. 10§ PBL.

Kommentar: Enligt synpunkt tydliggörs i planbeskrivningen samt i MKB vilka närboende som kan komma att störas av markanvändningen gruvindustri. Gruvrelaterade åtgärder ovan mark får inte påbörjas innan år 2026 då användningen inträder. Till detta utvecklas även resonemanget om omgivningspåverkan.

I planbeskrivningen förtydligas att trafikrörelser från den körbara utrymningsvägen endast kommer att ske i nödfall och att dessa eventuella trafikrörelser kommer att ske först efter år 2026, då inga boende finns kvar i omgivande miljö. Gällivarevägen kommer att fortsätta fungera som möjlig transportväg till området. Trafikflödet bedöms inte öka.

Det förtydligas även att luftintagssvamparna för planerad panncentral, endast fungerar för intag och inte utsläpp.

I planbeskrivningen förtydligas att samhällliga funktioner ska upprätthållas så länge som boende finns kvar i området.

I MKB utvecklas texten om huruvida ett genomförande av planen kan påverka MKN vatten.

Ett resonemang samt en bedömning om huruvida förändrade klimatförhållanden kan innebära risker för människor och miljö införs i planhandlingarna.

Planhandlingarna kompletteras med en beskrivning om påverkan på riksintresse för kulturmiljö samt hur Malmbergets kyrka upplevs i och med ett genomförande av planen. Det beskrivs även att kyrkan ska flyttas år 2024 oberoende planförslaget, samt att kulturmiljövärden i Malmberget i sin helhet är utredda och samhällsomvandlingen påverkar landskapsbilden.

Bestämmelsen [J₁] förtydligas till att gälla från år 2026.

Lantmäteriet, enligt skrivelse 2019-09-17

Lantmäteriet ställer sig frågande till vilket stöd det finns i PBL för att besluta om tidsbegränsad markanvändning på det sätt som gjorts i plan-förslaget. Att det i PBL finns möjlighet att reglera en tillfällig markanvändning fram till det att marken skall tas i anspråk som allmän plats är klart men att lägga ut marken som tidsbegränsad allmän plats känns tveksamt. En sådan planläggning innebär för fastighetsägaren att de kan tvingas avstå marken genom inlösen av allmän plats för mark som senare kommer att utgöra kvartersmark. Att på det sättet, med tillfällig markanvändning, påverka vilka ersättningsregler som skall gälla för fastighetsägaren förefaller ohemult. Lantmäteriet vill genom detta yttrande uppmana kommunen att undersöka vilket lagstöd som finns för den nuvarande utformningen av bestämmelsen.

Plankartan saknar koordinatkryss.

Kommentar:

Då området i gällande detaljplan regleras med allmän plats, parkmark, är syftet med den tillfälliga användningen i aktuellt planförslag att pågående användning ska fortgå till dess gruvindustrin ingrepp ovan mark år 2026 påbörjas.

Grundkartan kompletteras med koordinatangivelser.

Privatperson 1, enligt skrivelse 2019-09-12

Det framkom att det inte kommer att göras något överhuvudtaget ovanjord i Malmberget som rör panncentralen förrän tidigast 2026. Jag hoppas detta stämmer då jag bor närmast den tilltänkta panncentralen, dock ser jag gärna att man kan få detta skriftligt då jag inte tror att det kommer infrias. Brytning under jord mot bäckenområdet med troliga ytterligare störningar från sprängningar samt seismik kan förekomma. Därav kan jag tycka att bostadshuset på Tältgatan som endast är 2 stycken kvar som inte är inlösta borde kunna tidigareläggas i avvecklingsplanen då detta skulle ge mer spelrum mot den tilltänkta panncentralen.

Kommentar:

I aktuellt planförslag är det inte juridiskt möjligt att påbörja mark- och byggarbeten för tilltänkt panncentral ovan jord förrän år 2026.

När det gäller bostadshusen på Tältgatan, bedöms dessa inte påverkas av störningar och seismik då planområdet inte kommer att brukas för gruvindustri förrän år 2026, då samtliga bostäder ska vara flyttade eller ersatta på andra platser i Gällivare.

Privatperson 2 m.fl., enligt skrivelse 2019-09-19

Privatperson 2 m.fl. uppmärksammar att störningar kommer att öka ytterligare för närliggande bostadsområden som en konsekvens av att panncentralen kommer att byggas under tid då det bor människor runt planområdet samtidigt som LKAB ska börja att borra luftschakt ner till gruvan samt en tunnel från gruvan upp i planområdet.

LKAB äger området för tänkt planändring, men för att genomföra planändringen kommer ett avtal att upprättas mellan Gällivare kommun och LKAB där LKAB upplåter marken för allmänt begagnande. Som vi tolkar det så är det ett sätt för LKAB att få till en planändring och kan börja med sin förberedande gruvverksamhet. Att tillåta tillfällig markanvändning för förberedande gruvverksamhet där kommunen står som huvudman fram till år 2026 är det juridiskt möjligt?

I planförslaget beskriver man vikten av att gränsen mellan gruvindustriområdet och samhället ska behandlas med omsorg för att ge utrymme för mötesplatser och besökare. Genom att skapa miljözoner så ska övergången mellan avvecklade och ännu inte avvecklade områden uppfattas som trivsamt. I Kiruna kommun har man lyckats väl med att tillskapa s.k. gruvstadparker som uppfyller målet med att avveckla samhället trivsamt innan områdena tas i anspråk för gruvindustri. I Malmberget har man överhuvudtaget inte lyckats med att skapa miljözoner. Avvecklingen i Malmberget går nu så fort att inga miljözoner hinner skapas. Så det avtal som finns mellan Gällivare kommun och LKAB om miljözoner fungerar inte i verkligheten och det är boende i Malmberget som blir lidande. I planförslaget finns det beskrivet att: *”Avståndet mellan samhället och LKAB:s verksamhet ökar. Bullerpåverkan på bebyggelsen från LKAB:s verksamheter ovan jord kommer därför inte att öka på grund av planförslaget.”* Det är precis tvärt om att nu när LKAB:s aktiviteter blir mer centrala i Malmberget och med uteblivna miljözoner så kommer också störningar och riskerna att öka. Vi förväntar oss att tillsynsmyndigheten besöker Malmberget för att konstatera att några miljözoner inte finns.

När det gäller avfallshanteringen beskriver planförfattaren hur man kommer att sortera avfallet. När det gäller avfallet är inte sorteringen av avfallet den viktigaste frågan utan hur och vilka vägar som de enorma mängder avfall ska forslas ut ur områdena. Vi utgår ifrån att det inte finns befolkning kvar i Malmberget då denna hantering startar.

Vi kan bara konstatera att någon dialog med berörda fastighetsägare i Bäckområdet inte finns. Vi förutsätter att innan planändring sker så ska boendesituationen och inlösen vara klarlagd för de fastighetsägare som berörs.

Kommentar: Anläggandet av luftschakt och tunnel under mark bedöms inte orsaka störningar i den bemärkelse att det påverkar närliggande boendemiljöer. Borrning av luftschakt från ovan jord kommer inte heller att påbörjas före år 2026.

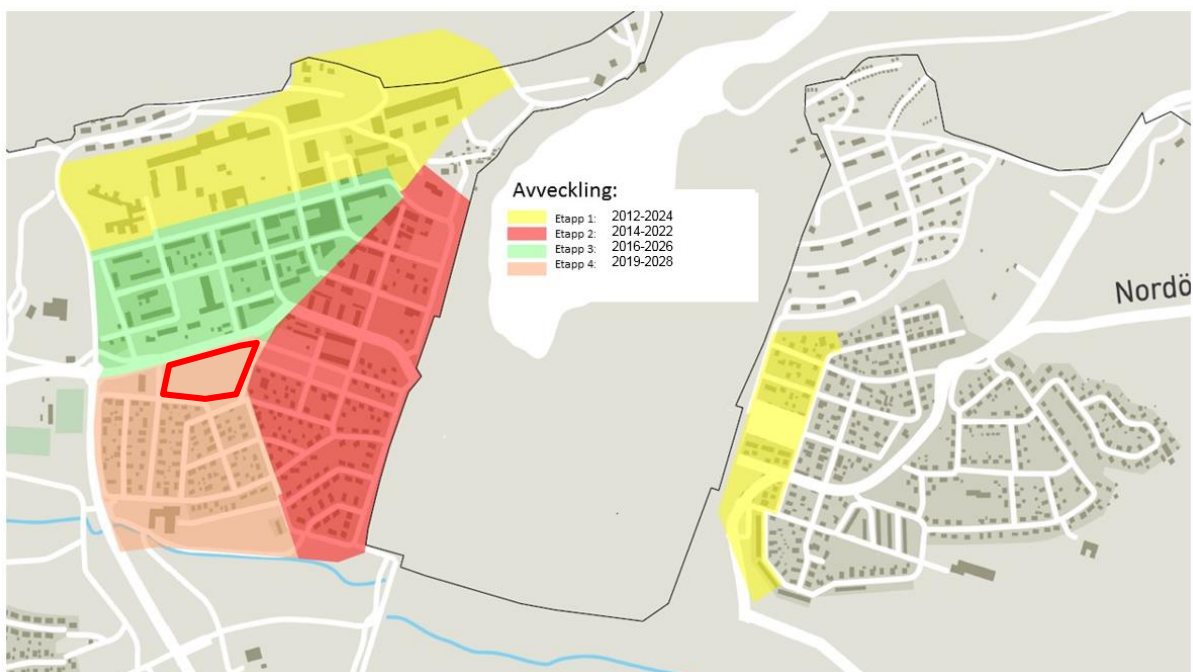
Då syftet är att bevara befintlig allmän plats parkmark i nuvarande skick till dess att gruvindustrin träder i kraft, står kommunen kvar i likhet med dagens situation, som

huvudman för allmän plats. För att undvika missförstånd, tas texten gällande att LKAB upplåter marken för allmänt begagnande bort ur planbeskrivningen.

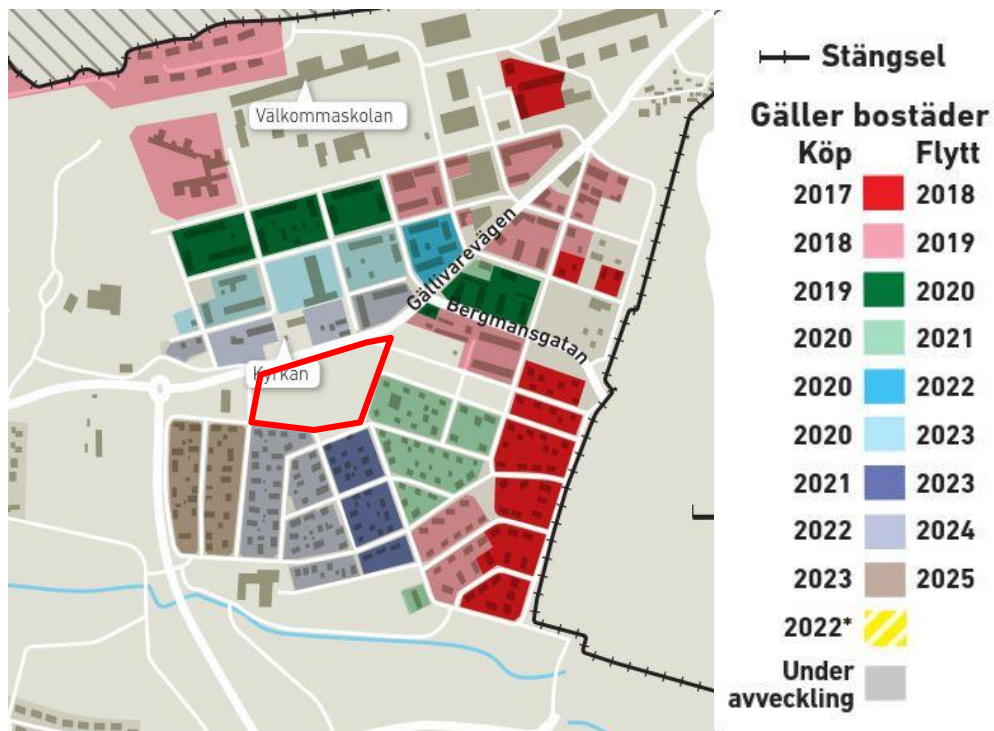
I aktuell plan är avsikten att bevara rådande markförhållanden till dess att byggnationen av panncentralen påbörjas år 2026. Vid den tidpunkten ska samtliga bostäder i omgivningen vara inlösta, vilket innebär att störningar från byggnationen av panncentralen inte kommer att påverka boendemiljöer. När användningen gruvindustri inträder ska samtliga bostäder vara inlösta och ersatta, vilket innebär att avståndet mellan bostäder och LKAB:s verksamhet ökar.

Gällande transport av avfallshanteringen, förtydligas i planbeskrivningen att då byggnationen av panncentralen påbörjas kommer inga boende att finnas i omgivningen och en redogörelse för vilka vägar som avses användas vid transport är därmed inte aktuellt. När det gäller trafikrörelser från den körbara utrymningsvägen förtydligas att denna enbart kommer att nyttjas i nödfall, och att denna kommer att tas i bruk efter år 2026 då användningen gruvindustri inträder. Vid rivning i området i öster som planlagts för gruvindustri, kommer Polhelmsgatan inte att fungera för transport av avfall, eftersom förlängningen till Hertiggatan vid OKQ8 enbart blir gång- och cykelväg.

Innan användningen gruvindustrin aktualiseras år 2026 ska samtliga bostäder i angränsning till området vara inlösta och boendesituationen klarlagd. Utifrån LKAB:s tidplan för köp- och flytt (se figur 2), kommer LKAB att kontakta respektive fastighetsägare två år innan bostaden tas i anspråk. Inlösen kommer att ske etappvis och samtliga boende kommer att flyttade innan år 2026. I planbeskrivningen förtydligas hur etappindelningen fungerar, i likhet med nedan redogörelse samt en text om samhällsomvandlingen i Malmberget i sin helhet.

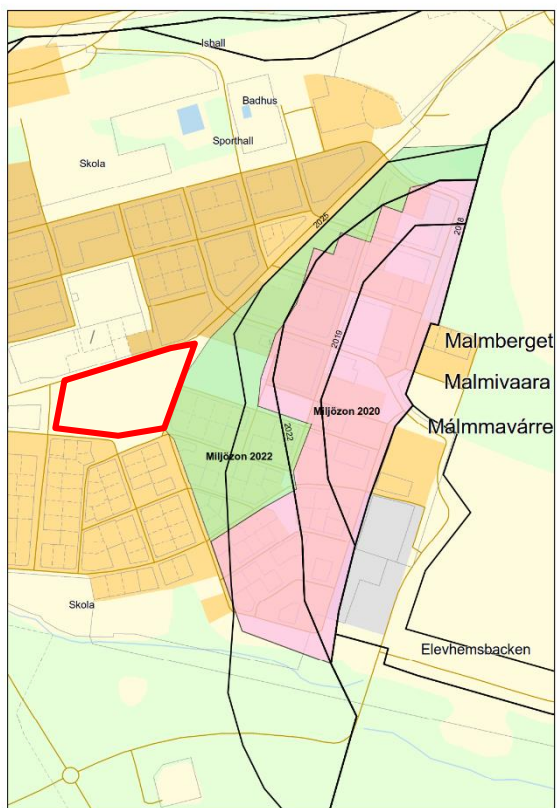

Figur 1. Justering av etappområden med genomförandetider. Aktuellt planområde är inringat i rött. Källa: LKAB

Figur 2. Utlipp från LKAB:s senaste tidplan för köp och flytt. Planområdet inringat med rött. Källa: LKAB

Området öster om aktuellt planområde och Gällivarevägen, ingår i etapp 2 och är under avveckling. Där ska all bebyggelse vara inlöst och ersatt senast år 2022. I detta område är även miljözoner beslutade och avtalade, se nedan figur.

Figur 3. Miljözoner i västra Malmberget. Aktuellt planområde är inringat i rött. Källa: LKAB

Norr om planområdet, inklusive Malmbergets kyrka ingår i etapp 3 som avvecklas under perioden 2016-2026.

Aktuellt planområde ingår i etapp 4 där avveckling kommer att pågå under åren 2019-2028. Området som avgränsas av Polhelmsgatan, Grevgatan och Idrottsgatan kommer att avvecklas under 2021-2023. Bebyggelsen som avgränsas av Grevgatan, Gällivarevägen och Tältgatan kommer att avvecklas under åren 2022-2024. Den sista delen som ska avvecklas i Västra Malmberget är området som avgränsas av Gällivarevägen, Gruvgatan och Tältgatan.

MEDVERKANDE

Detta dokument har tagits fram av Gällivare kommun i samråd med konsult Sara Israelsson, Sweco Architects AB.

Upprättad 2019-10-23

Lennart Johansson
Chef Samhällsbyggnads- och teknikförvaltningen

Josefin Ekbäck
Planarkitekt